

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто фактори ефективного розвитку підприємства та запропоновано систему інвестиційно-інноваційних заходів з оцінкою їх ефективності.

Considered the factors of the effective enterprise development and suggested the system of the investing-innovation means with their efficiency evaluation.

Вступ. Сучасна економіка України вимагає істотних інвестицій в промисловість, які повинні здійснюватися на якісно новому інноваційному рівні. Але не всі українські підприємства мають можливість здійснювати інноваційну діяльність, оскільки вона вимагає істотного фінансування. Державне фінансування фундаментальних досліджень, які є першоджерелом інновацій, обмежене.

Здійснити повномасштабний перехід українських підприємств на інноваційний рівень розвитку в сучасних умовах неможливо через відсутність повноцінної пропозиції інноваційних продуктів, інноваційної інфраструктури, достатнього об'єму фінансових ресурсів. Виходом з ситуації є здійснення промисловими підприємствами інвестиційно-інноваційної діяльності, спрямованої на здійснення капітальних вкладень з метою зміни основних виробничих фондів і технології для випуску продукції з покращеними властивостями [1, с. 31].

Постановка задачі. Досліджено теоретичні аспекти інвестиційно-інноваційної діяльності. Розглянуто класифікацію інвестиційної діяльності. Запропоновано використання інвестиційно-інноваційної діяльності для фінансування інновацій.

Результати. Інвестиційна діяльність — це комплекс заходів і практичних дій юридичних та фізичних осіб (українських або іноземних), а також держави щодо здійснення інвестицій у будь-якій формі з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [2, с. 23].

Основною метою управління інвестиційною діяльністю є забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії підприємства на окремих етапах його розвитку, що в кінцевому підсумку набуває конкретного вираження в максимізації ринкової вартості підприємства та підвищенні добробуту його власників у поточному та майбутніх періодах. Саме тому, в процесі реалізації цієї мети, інвестиційна діяльність спрямовується на вирішення таких найважливіших завдань розвитку економіки підприємства:

- 1) забезпечення формування необхідних обсягів та оптимальної структури інвестиційних ресурсів з урахуванням потреб на довготермінову перспективу;
- 2) забезпечення мінімізації інвестиційних ризиків за необхідного рівня доходності інвестицій;
- 3) забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємства;
- 4) підтримання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства у процесі здійснення інвестиційної діяльності;
- 5) забезпечення максимізації чистого прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства від інвестиційної діяльності;
- 6) пошук і обов'язкове здійснення шляхів прискорення реалізації інвестиційних програм та проєктів підприємства;
- 7) забезпечення оптимальної ліквідності інвестицій та можливостей швидкого реінвестування капіталу [3, с. 203 – 204].

Формування інвестиційних ресурсів є основною вихідною умовою здійснення інвестиційного процесу. Обсяги та джерела формування ресурсів визначаються, насамперед, вартістю їх залучення (вартістю капіталу), врахуванням перспектив розвитку інвестиційної діяльності підприємства, а також забезпеченням мінімізації витрат на формування інвестиційних ресурсів із різноманітних джерел та відповідного рівня самофінансування інвестиційної діяльності, пошуком найбільш ефективних форм залучення позикового капіталу з різноманітних джерел для здійснення інвестицій.

Для забезпечення ефективності інвестиційної діяльності підприємства необхідно, перш за все, створити узгоджену на всіх рівнях і тимчасових етапах методику формування інвестиційних пріоритетів підприємства, що являє собою конкретні правила прийняття рішень, що конструктивно реалізуються на основі певної аналітичної і початкової інформації. На думку В.П. Стахарчука, основою цього узгодження повинна бути орієнтація на кінцеві результати і відповідні процедури оцінки впливу на них тих або інших варіантів рішень [4, с. 164].

Формування інвестиційної стратегії підприємства здійснюється в просторі перетинання взаємних

інтересів як самого підприємства, так і його потенційного стратегічного інвестора. При цьому інвестиції являють собою особливий товар, що обертається на ринку. Тому можливість її одержання в тому або іншому вигляді часто залежить від розуміння й урахування взаємних інтересів партнерів, від уміння бачити об'єкт інвестування з позицій стратегічного інвестора й оцінювати його інвестиційну привабливість.

Інвестиційно-інноваційна діяльність є однією з форм реальних інвестицій, займає проміжне положення між інноваційною діяльністю і інвестиціями екстенсивного розвитку. Метою її є реакція підприємства на вимоги ринку, і здійснюється вона переважно у виробничій сфері (рис. 1).

Особливістю механізму здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств є те, що вона включає складові елементи і інноваційної, й інвестиційної діяльності. В ході здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності ресурси вкладаються в оновлене устаткування, яке необхідне для виробництва вдосконаленого продукту, але створене без використання новітніх відкриттів фундаментальної науки [5, с. 263].

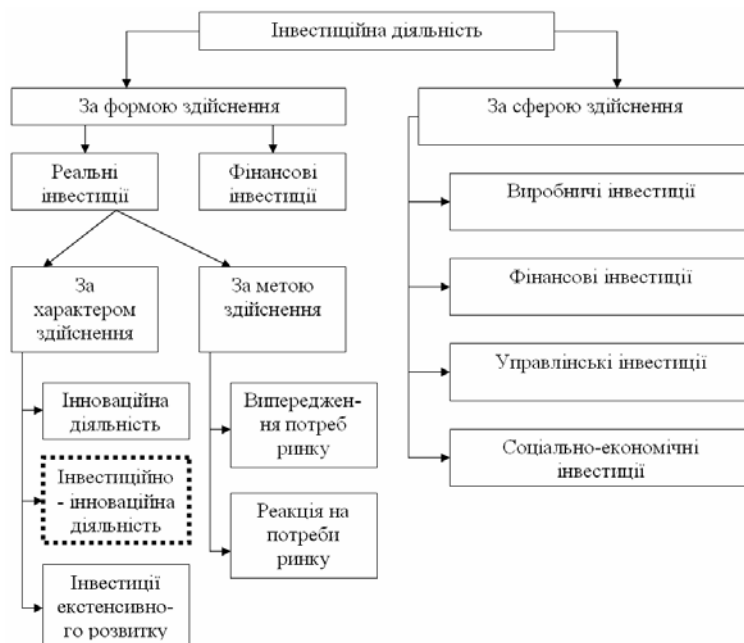

Рис. 1. Класифікація інвестиційної діяльності

Це дозволяє скоротити первинні вкладення в порівнянні з інноваційними проектами, та отримати додатковий прибуток за рахунок конкурентних переваг вдосконаленого товару. Таким чином, інвестиційно-інноваційна діяльність починається із встановлення необхідних характеристик покращеної продукції, які визначають вимоги до устаткування для її виробництва. Потім аналізується наявне устаткування і розробляється план його модернізації. На підставі цих даних оцінюється необхідний об'єм фінансування, його джерела і інші економічні характеристики проекту (рис. 2).

Через вказані особливості інвестиційно-інноваційна діяльність, в порівнянні з інноваціями, є привабливішою для зовнішніх інвесторів і має більший потенціал розвитку. В результаті її здійснення, як зазначає А.М. Серьогін, підприємство на якісно новому рівні оновлює основні виробничі фонди, створює фінансові ресурси для подальшого розвитку і виробляє продукцію з вдосконаленими характеристиками. Все це є передумовою для формування інноваційного потенціалу підприємств [6, с. 53].

Отже, для того, щоб створити і ефективно використовувати потенціал інноваційного розвитку економіки України, необхідно сформувати систему ефективного стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств. Основна роль в цьому належить державному регулюванню.

Узагальнення досвіду державного регулювання інвестиційної і інноваційної діяльності в країнах з високим рівнем технологічного розвитку і порівняльний аналіз системи державного регулювання інновацій в Україні, показав, що, не дивлячись на передбачені українським законодавством заходи зі стимулювання інноваційної діяльності, державної підтримки не отримують більшість підприємств.

На державному рівні існує безліч проблем, без успішного вирішення яких неможливий подальший розвиток промисловості України: неузгодженість законодавчих актів, відсутність взаємозв'язку між грошово-кредитною, бюджетно-фінансовою політикою і політикою економічного зростання, невирішеність проблем технологічного обміну, відсутність тісних зв'язків між наукою і виробництвом, недосконалість системи права інтелектуальної власності. У цих умовах можливі два основні шляхи активізації інвестиційно-інноваційної діяльності: державна підтримка і ефективне використання внутрішніх можливостей підприємств для створення потенціалу інноваційного розвитку. Державне фінансування слід концентрувати в суспільному секторі економіки, а більшість підприємств повинна використовувати внутрішні резерви, для

інвестиційно-інноваційного розвитку.

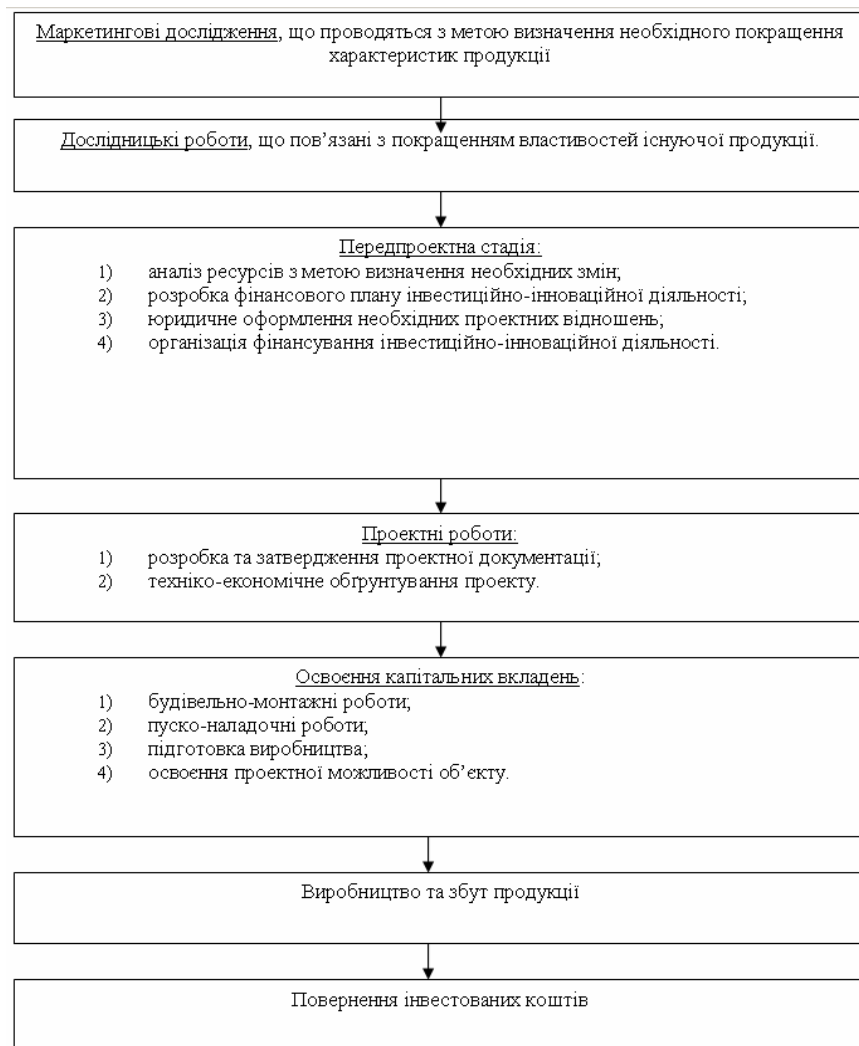

Рис. 2. Механізм здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства

Висновок. З всього вищезазначеного можна зробити висновок, що для того, щоб бути конкурентоздатним на ринку, кожне підприємство повинно запроваджувати систему інвестиційно-інноваційних заходів та проводити оцінку їх ефективності.

Література

1. Інвестування / За ред. А.В. Чупіса. – Суми: Довкілля, 2004. – 248 с.
2. Федоренко В.Г., Гойко А.Ф. Інвестознавство: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 372 с.
3. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: Методичний посібник. – К.: МАУП, 2006. – 355 с.
4. Страхарчук В.П. Інвестиційна діяльність. – К.: Либідь, 2005. – 494 с.
5. Василенко А.В. Інвестиційна стратегія компаній. – К.: КНТЕУ, 2006. – 508 с.
6. Сergyо́гін А.М. Управління інвестиційними ресурсами. – К.: МАУП, 2006. – 460 с.

Надійшла 26.12.2008 р.